TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2009. gada 16. jūlijā *

Lieta C-428/07

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *High Court of Justice* (*England & Wales*), *Queen's Bench Division* (*Administrative Court*) (Apvienotā Karaliste) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2006. gada 21. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2007. gada 14. septembrī, tiesvedībā

The Queen pēc

Mark Horvath

lūguma

pret

Secretary of State for Environment, Food and Rural Affairs.

* Tiesvedības valoda — angļu.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji P. Janns [*P. Jann*], K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], A. Ross [*A. Rosas*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*] un T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], tiesneši H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], K. Šīmans [*K. Schiemann*], J. Makarčiks [*J. Makarczyk*], U. Lehmuss [*U. Lõhmus*] (referents), A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] un K. Toadere [*C. Toader*],

ģenerāladvokāte V. Trstenjaka [*V. Trstenjak*],
sekretāre L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2008. gada 26. novembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Marka Horvata [*Mark Horvath*] vārdā — M. Šeridans [*M. Sheridan*], *barrister*, un R. Bārkers [*R. Barker*], *solicitor*, kā arī A. Staniča [*A. Stanič*], *solicitor advocate*,

— Apvienotās Karalistes valdības vārdā — K. Gibsa [*C. Gibbs*] un A. Rao [*I. Rao*], pārstāves, kurām palīdz Glenklovas lords Deividsons [*Lord Davidson of Glen Clova*], *QC*, un D. Vaijats [*D. Wyatt*], *QC*,

— Vācijas valdības vārdā — M. Lumma [*M. Lumma*], pārstāvis,

— Īrijas vārdā — N. Traverss [*N. Travers*], *BL*,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — K. Benksa [*K. Banks*] un F. Erlbahers [*F. Erlbacher*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2009. gada 3. februāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 5. pantu un IV pielikumu Padomes 2003. gada 29. septembra Regulā (EK) Nr. 1782/2003, ar ko izveido kopīgus tiešā atbalsta shēmu noteikumus saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem, un groza Regulas (EEK) Nr. 2019/93, (EK) Nr. 1452/2001, (EK) Nr. 1453/2001, (EK) Nr. 1454/2001, (EK) Nr. 1868/94, (EK) Nr. 1251/1999, (EK) Nr. 1254/1999, (EK) Nr. 1673/2000, (EEK) Nr. 2358/71 un (EK) Nr. 2529/2001 (OV L 270, 1. lpp.).

2 Šis lūgums tika iesniegts prāvā starp M. Horvatu un *Secretary of State for Environment, Food and Rural Affairs* (Apvienotās Karalistes vides, pārtikas un lauku ministrs, turpmāk tekstā — "*Secretary of State*") par tiesisko regulējumu, kas pieņemts piemērošanai Anglijas teritorijā, ar kuru nosaka obligātās prasības labiem lauksaimniecības un vides apstākļiem (turpmāk tekstā — "LLVA"), kuri paredzēti Regulas Nr. 1782/2003 5. pantā un IV pielikumā.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

3 Regula Nr. 1782/2003 tika pieņemta, pamatojoties uz EKL 36. un 37. pantu, kā arī EKL 299. panta 2. punktu.

4 Atbilstoši šīs regulas preambulas pirmajam apsvērumam ir jāparedz kopīgi nosacījumi tiešajiem maksājumiem saskaņā ar dažādajām ienākumu atbalsta shēmām kopējās lauksaimniecības politikas ietvaros.

5 Saskaņā ar tās 1. pantu Regulā Nr. 1782/2003 paredzēti kopīgi noteikumi par tiem tiešajiem maksājumiem saskaņā ar ienākumu atbalsta shēmām kopējās lauksaimniecības politikas ietvaros, ko finansē Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (ELVGF) Garantiju nodaļa, kā arī par ieņēmumu atbalstu lauksaimniekiem (turpmāk tekstā — "vienreizējo maksājumu shēma").

6 Regulas Nr. 1782/2003 2. panta d) punktā tiešais maksājums ir definēts kā maksājums, ko lauksaimniekiem piešķir tieši saskaņā ar I pielikumā uzskaitīto ieņēmumu atbalsta shēmu. Minētajā pielikumā ir ietverta arī vienreizējo maksājumu shēma.

7 Regulas Nr. 1782/2003 II sadaļā ir ietverta 1. nodaļa ar nosaukumu "Savstarpēja atbilstība", kurā ietilpst 3.–9. pants. Minētās regulas 3. panta 1. punktā ir noteikts, ka "lauksaimnieks, kurš saņem tiešos maksājumus, ievēro III pielikumā minētās likumā noteiktās pārvaldības prasības atbilstīgi minētajā pielikumā noteiktajam grafikam, kā arī nodrošina [LLVA], kas noteikti saskaņā ar 5. pantu".

8 Atbilstoši Regulas Nr. 1782/2003 4. panta 1. punktam likumā noteiktās pārvaldības prasības, kas minētas šīs regulas III pielikumā, dažādās jomās, tostarp vides jomā, nosaka ar Kopienas tiesību aktiem.

9 Regulas Nr. 1782/2003 5. panta ar nosaukumu "Labi lauksaimniecības un vides apstākļi" 1. punkts ir šāds:

"Dalībvalstis nodrošina to, lai visās lauksaimniecības zemēs, jo īpaši zemē, ko vairs neizmanto ražošanai, tiktu saglabāti labi lauksaimniecības un vides apstākļi. Dalībvalstis valsts vai reģionālā līmenī nosaka obligātās prasības attiecībā uz labiem lauksaimniecības un vides apstākļiem, pamatojoties uz IV pielikumā izklāstīto sistēmu, ņemot vērā attiecīgo apgabalu specifiskās īpašības, tostarp augsnes un klimatiskos apstākļus, esošās lauksaimniecības sistēmas, zemes izmantošanu, augseku, lauksaimniecības praksi un lauksaimniecības struktūras. Tas neierobežo standartus, kuri reglamentē labu lauksaimniecības praksi, ko piemēro Regulas (EK) Nr. 1257/1999 nozīmē, un lauksaimniecības un vides pasākumus, kurus piemēro augstākā līmenī nekā labas lauksaimniecības prakses pamatlīmenis."

10 Saskaņā ar Regulas Nr. 1782/2003 6. pantu, ja tādas darbības vai bezdarbības rezultātā, kuru var tieši attiecināt uz atsevišķu lauksaimnieku, netiek ievērotas šīs regulas 3. panta 1. punktā paredzētie LLVA vai citas prasības, to tiešo maksājumu kopējo summu, kas jāpiešķir kalendārajā gadā, kurā konstatēta neatbilstība, samazina vai nepiešķir.

11 Regulas Nr. 1782/2003 IV pielikums ar nosaukumu "Labi lauksaimniecības un vides apstākļi, kas minēti 5. pantā" ir šāds:

Problēma	Standarti
Augsnes erozija: Aizsargāt augsni, veicot atbilstošus pasākumus	— minimāls augsnes pārklājums — minimāla tādas zemes pārvaldība, kurā tiek atspoguļoti vietai specifiskie apstākļi — terašu saglabāšana
Augsnes organiskā viela: Saglabāt augsnes organiskās vielas līmeņus, izmantojot atbilstošu praksi	— attiecīgā gadījumā — augsekas standarti — aramās rugaines pārvaldība
Augsnes struktūra: Saglabāt augsnes struktūru, izmantojot atbilstošus pasākumus	— atbilstošu iekārtu izmantošana
Minimālais saglabāšanas līmenis: Nodrošināt obligāto saglabāšanas līmeni un novērst biotopa pasliktināšanos	— obligātais ganāmpulka blīvums vai/un atbilstoši režīmi — pastāvīgo ganību aizsardzība — ainavas īpašību saglabāšana — nevēlamas veģetācijas izplatības novēršana lauksaimniecības zemēs

Valsts tiesiskais regulējums

12 1998. gadā Apvienotās Karalistes Parlaments pieņēma tiesību aktu, paredzot kompetenču noteiktās jomās nodošanu (“devolution”) Velsai, Ziemeļīrijai un Skotijai. Attiecīgajās jomās Apvienotās Karalistes valdība parasti rīkojas tikai attiecībā uz Angliju. Saskaņā ar minēto tiesību aktu, kā arī *Devolution Memorandum of Understanding*, kurš kā politisks nodomu protokols noslēdz iepriekš minēto tiesību aktu, attiecīgajās kompetenču jomās reģionālajām pārvaldes iestādēm ir jāpilda pienākumi, kuri izriet no Kopienu tiesībām, un šīs pārvaldes iestādes nevar rīkoties vai pieņemt tiesību aktus, kas būtu pretrunā šīm tiesībām. Ar tiesību aktiem par šo

kompetenču nodošanu Apvienotās Karalistes ministriem tiek piešķirta papildu kompetence iejaukties, lai nodrošinātu šo pienākumu izpildi.

13 Kopējā lauksaimniecības politika kopumā un Regulas Nr. 1782/2003 īstenošana konkrēti ir viena no jomām, uz kuru attiecas minētā kompetenču nodošana, un ietilpst katras reģionālās pārvaldes iestādes atbildības sfērā.

14 Lai tiktu izpildītas Regulas Nr. 1782/2003 5. panta prasības, *Secretary of State* attiecībā tikai uz Angliju un visas reģionālās pārvaldes iestādes pieņēma savus noteikumus, kuros attiecībā uz LLVA paredzēja obligātās prasības, kuras daļēji atšķiras.

15 Anglijā atbilstošās tiesību normas ir 2004. gadā pieņemtie noteikumi par vienreizējo maksājumu shēmām un atbalstu kopējās lauksaimniecības politikas ietvaros (savstarpējā atbilstība) (*The Common Agricultural Policy Single Payment and Support Schemes* (*Cross Compliance*) (*England*) *Regulations 2004* (*SI* 2004/3196, turpmāk tekstā — "Anglijas noteikumi")). LLVA normas ir definētas Anglijas noteikumu ("*Schedule*") pielikumā, kura 26.–29. punktā ar nosaukumu "Publisko ceļu servitūti" (turpmāk tekstā — "pamata lietā piemērojamie noteikumi") ir paredzēts šādi:

"26. Lauksaimnieks nedrīkst:

a) bez likumīgas atļaujas vai iemesla izjaukt redzamo zemes taku virspusi, redzamo izjādes ceļu vai ikvienu citu redzamo lielceļu, kas sastāv no brauktuves vai kurā ietilpst tāda brauktuve, kam nav seguma, tā, lai to padarītu neērtu publiskā ceļa tiesību izmantošanai, vai

b) bez likumīgas atļaujas vai iemesla jebkādā veidā ar nodomu kavēt brīvu pārvietošanos pa redzamo lielceļu.

27. Lauksaimniekam visi pakāpieni, vārti vai līdzīgas ietaises, uz kurām neattiecas 1980. gada Lielceļu likuma [*Highways Act 1980*] 146. panta 5. punkts, pāri redzamajām takām vai izjādes ceļiem jāuztur drošā stāvoklī un saskaņā ar uzlabojumu standartiem, lai nepieļautu nepamatotu to personu tiesību aizskārumu, kas izmanto taku vai izjādes ceļu.

28. 1) Ja lauksaimnieks ir izjaucis redzamo zemes taku virspusi vai izjādes ceļu (kas nav lauka apmales ceļš), kas saskaņā ar 1980. gada Lielceļu likuma 134. pantu ir atļauts, viņam minētā likuma 134. panta 7. punktā noteiktajā laikā vai minētā likuma 134. panta 8. punktā noteiktajā termiņa pagarinājuma laikā ir pienākums:

a) tā izlabot takas vai zirgu izjādes ceļa virsmu, lai tā nebūtu šaurāka par minimālo platumu un lai tā būtu saprātīgi piemērota ceļa tiesību īstenošanai, un

b) uz zemes tā apzīmēt takas vai izjādes ceļa līniju, lai tā nebūtu šaurāka par tās minimālo platumu un lai tas būtu redzams sabiedrības locekļiem, kas vēlas to izmantot.

2) Šajā pantā "minimālajam platumam" attiecībā uz lielceļu ir tāda pati nozīme kā 1980. gada Lielceļu likuma 12.A pielikumā.

29. Šī pielikuma 26., 27. un 28. punktā:

"izjādes ceļam", "brauktuvei, "lauka apmales ceļam", "takai" [*footpath*] un "brauktuvei ar segumu" ir 1980. gada Lielceļu likuma 329. panta 1. punktā noteiktā nozīme; "lielceļam" ir 1980. gada Lielceļu likuma 328. pantā noteiktā nozīme un "redzams" nozīmē redzamu ceļu personai ar normālu redzi, kas pati iet vai jāj.""

16 Skotijas, Velsas un Ziemeļīrijas reģionālo iestāžu pieņemtajos noteikumos par LLVA nav ietvertas prasības, kuras būtu pielīdzināmas pamata lietā piemērojamo noteikumu prasībām.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

17 No iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka Horvatam, kurš ir Anglijas lauksaimnieks, ir tiesības uz maksājumu, pamatojoties uz vienreizējo maksājumu shēmu. Viņa īpašumā esošie zemesgabali ir apgrūtināti ar publisko ceļu servitūtiem, kas paredzēti pamata lietā piemērojamajos noteikumos.

18 Šis lauksaimnieks iesniedzējtiesā cēla prasību par minēto noteikumu tiesiskuma pārbaudi ("judicial review"). Viņš norāda, ka, pirmkārt, *Secretary of State* nebija tiesību noteikumus par publisko ceļu servitūtiem iekļaut LLVA obligātajās prasībās, kuru neizpildes gadījumā atbilstoši Regulas Nr. 1782/2003 6. pantam var tikt samazināti maksājumi no vienreizējo maksājumu shēmas. Otrkārt, prasītājs pamata lietā uzskata, ka šādu normu iekļaušana Anglijas noteikumos — jo Skotijas, Velsas un Ziemeļīrijas noteikumos ir paredzētas līdzīgas prasības — ir uzskatāma par diskrimināciju, kuras dēļ pamata lietā piemērojamie noteikumi nav spēkā.

19 *High Court of Justice* (*England & Wales*), *Queen's Bench Division* (*Administrative Court*) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai divus jautājumus par katru no šiem diviem tajā izskatāmās lietas aspektiem. *Secretary of State* par otro jautājumu iesniedza apelācijas sūdzību par šo lēmumu *Court of Appeal* (*England & Wales*) (*Civil Division*), kura to noraidīja. *High Court of Justice* (*England & Wales*), *Queen's Bench Division* (*Administrative Court*) tādējādi Tiesai ir uzdevusi šādus prejudiciālus jautājumus:

"Ja dalībvalstī ir izveidota decentralizētās pārvaldības sistēma, saskaņā ar kuru, lai nodrošinātu dalībvalsts pienākumu izpildi atbilstoši Kopienu tiesībām, centrālās valsts institūcijas saglabā tiesības rīkoties attiecībā uz visu dalībvalsts teritoriju, saistībā ar [Regulu Nr. 1782/2003]:

1) Vai saskaņā ar [Regulas Nr. 1782/2003] 5. pantu un IV pielikumu dalībvalsts var savos standartos par [LLVA] iekļaut prasības saistībā ar redzama publiskā ceļa servitūtu uzturēšanu?

2) Ja dalībvalsts iekšējā konstitucionālā iekārta noteic, ka dažādām reģionālajām pārvaldes iestādēm ir likumdošanas tiesības attiecībā uz dažādām dalībvalsts sastāvdaļām, vai var radīt nepieļaujamu diskrimināciju tas, ka šīs valsts sastāvā ietilpstošie subjekti nosaka atšķirīgus standartus [LLVA] saistībā ar [Regulas Nr. 1782/2003] 5. pantu un IV pielikumu?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

20 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai dalībvalsts LLVA normās, kas paredzētas Regulas Nr. 1782/2003 5. pantā un IV pielikumā, var iekļaut prasības par redzamu ceļu, kuri apgrūtināti ar publisko ceļu servitūtu, uzturēšanu.

Tiesai iesniegtie apsvērumi

21 Prasītājs pamata prāvā uz šo jautājumu iesaka atbildēt noliedzoši. Viņš uzskata, ka Regulas Nr. 1782/2003 pirmajā apsvērumā ietvertā atsauce uz kopīgiem nosacījumiem tiešajiem maksājumiem saskaņā ar atbalsta shēmām kopējās lauksaimniecības politikas ietvaros nozīmē, ka šajā jomā ir jāpastāv pamatnoteikumu kopumam, kurā iekļautas visas pamatnormas, tostarp LLVA, kuriem principā būtu jābūt vienādiem visiem visā Eiropas Kopienu teritorijā lietotajiem. Šīs pašas regulas 5. pantā paredzētās LLVA obligātās prasības, kas jāizpilda, lai saņemtu ikgadējos tiešos maksājumus, ir izsmeltas, nosakot obligātās prasības, un dalībvalstīm nav tiesību paredzēt papildu nosacījumus vienai vai vairākām to teritorijas daļām. Pamata prāvā piemērojamie noteikumi nav uzskatāmi par obligātajām prasībām, jo tajos lauksaimniekiem ir paredzēti ievērojami papildu pienākumi.

22 Horvats uzskata, ka pat tad, ja pamata prāvā piemērojamos noteikumus varētu uzskatīt par vides noteikumiem, tie nebūtu standarti LLVA jomā. Tā kā Regulas Nr. 1782/2003 juridiskais pamats ir EKL panti par lauksaimniecību, LLVA vides komponente būtu jāizprot nevis kā autonoms noteikums, kurā ietvertas vienīgi vides jomas normas, bet, tieši pretēji, kā noteikums, kurš paredz tikai lauksaimniecības jomai atbilstošas normas.

Saskaņā ar šīs regulas 4. panta 1. punktu tikai Kopienu iestādes var paredzēt ar vienreizējo maksājumu shēmu saistītās vides prasības, kas ietvertas šīs regulas III pielikumā. Prasītājs pamata prāvā norāda, ka pamata prāvā piemērojamie noteikumi ir lauksaimniecības vides pasākumi, kuru piemērošana pārsniedz labas lauksaimniecības prakses līmeni un kuri tādēļ neietilpst LLVA atbilstoši šīs regulas 5. panta 1. punkta otrā teikuma pēdējai daļai.

23 Visbeidzot, viņš apgalvo, ka tādi ar publiskā ceļa servitūtu apgrūtināti ceļi, kādi paredzēti pamata lietā piemērojamajos noteikumos, nav kvalificējami kā ainavas īpašības Regulas Nr. 1782/2003 IV pielikuma izpratnē, jo tiem trūkst stabilitātes un pastāvības, tādēļ ka, ja arī tie ir obligāti jāatjauno, lauksaimnieki tos tomēr var iznīcināt katrā ražas ciklā. Turklāt šādu ceļu apgrūtināšana ar servitūtiem nepalīdzēs novērst biotopa pasliktināšanos minētā pielikuma izpratnē.

24 Apvienotās Karalistes valdība un Eiropas Kopienu Komisija uzskata, ka minētie ceļi ir ainavas īpašības un ka to uzturēšana tādējādi var būt viena no Regulas Nr. 1782/2003 5. pantā paredzētajām LLVA obligātajām prasībām.

Tiesas atbilde

25 Vispirms ir jāuzsver, ka no paša Regulas Nr. 1782/2003 5. panta 1. punkta teksta izriet, ka dalībvalstīm ir uzdevums uzraudzīt, lai visās lauksaimniecības zemēs tiktu saglabāti labi lauksaimniecības un vides apstākļi. Šim mērķim tās valsts vai reģionālā līmenī, "pamatojoties uz [šīs regulas] IV pielikumā izklāstīto sistēmu", nosaka obligātās prasības, ņemot vērā attiecīgo apgabalu specifiskās īpašības.

26 Kaut arī dalībvalstīm tādējādi, definējot šīs prasības, ir jāievēro minētajā pielikumā noteiktais, tajā tomēr, izmantojot vispārīgus jēdzienus un frāzes, dalībvalstīm ir paredzēta zināma rīcības brīvība attiecībā uz šo prasību konkretizēšanu.

27 Turklāt jau no frāzes "labi lauksaimniecības un vides apstākļi" teksta vien izriet, ka dalībvalstis var noteikt LLVA vides mērķiem.

28 Šādu secinājumu neatspēko nedz tas, ka Regulas Nr. 1782/2003 juridiskais pamats cita starpā ir EKL 36. un 37. pants, kuri ietilpst Līguma trešās daļas II sadaļā ar nosaukumu "Lauksaimniecība", nedz arī šajā pašā daļā ietilpstošajā XIX sadaļā "Vide" esošie panti.

29 Tā kā saskaņā ar EKL 6. pantu, "nosakot un īstenojot Kopienas politiku un darbības", ir jāparedz vides aizsardzības prasības, kas ir viens no Kopienas būtiskajiem mērķiem, tad šāda aizsardzība ir uzskatāma par mērķi, kurš ietilpst arī kopējā lauksaimniecības politikā. Līdz ar to Kopienu likumdevējs, pamatojoties uz EKL 36. un 37. pantu, var nolemt veicināt vides aizsardzību (pēc analoģijas skat. 2007. gada 23. oktobra spriedumu lietā C-440/05 Komisija/Padome, Krājums, I-9097. lpp., 60. punkts). Šādi aizsardzības pasākumi, kas ieviesti ar Kopienu tiesību aktu, kura juridiskais pamats ir EKL 36. un 37. pants, tādējādi nav ierobežoti ar pasākumiem, kuru pamatā ir lauksaimniecības apsvērumi.

30 Turklāt tas, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1782/2003 4. panta 1. punktu likumā noteiktās pārvaldības prasības nosaka ar Kopienas tiesību aktiem vides jomā, nekādi nenorāda uz to, ka dalībvalstu saskaņā ar šīs regulas 5. panta 1. punktu paredzētās LLVA obligātās prasības nevar attiekties arī uz vides jomu.

31 No Regulas Nr. 1782/2003 5. panta 1. punkta otrā teikuma izriet, ka fakts, ka LLVA obligātās prasības nosaka dalībvalstis, nekādi neietekmē to, vai šos pasākumus var kvalificēt par lauksaimniecības vides pasākumiem vai nē.

32 No iepriekš minētā izriet, ka pienākums uzturēt redzamos ceļus, kas apgrūtināti ar publiskā ceļa servitūtu, kāds paredzēts pamata lietā piemērojamajos noteikumos, ja tas ietilpst Regulas Nr. 1782/2003 IV pielikuma ietvaros, var būt LLVA obligātā prasība, pat ja tam nav lauksaimniecības [pasākuma] mērķa un tam ir vides [aizsardzības pasākuma] īpašības.

33 Turpinot, ir jāpārbauda, vai šādi ceļi, kā uzskata Apvienotās Karalistes valdība un Komisija, var būt ainavas īpašības, kuru saglabāšana ir viens no Regulas Nr. 1782/2003 IV pielikumā paredzētajiem standartiem.

34 Tā kā jēdziens "ainavas īpašības" Regulā Nr. 1782/2003 nav definēts, tad, gluži kā to darījusi ģenerāladvokāte savu secinājumu 62. punktā, tas ir jāinterpretē, ņemot vērā tā parasto nozīmi, kā arī kontekstu, kādā tas parasti tiek lietots.

35 Turklāt no pastāvīgās judikatūras izriet, ka Kopienu tiesību normu vienveidīgas piemērošanas un līdz ar to vienveidīgas interpretācijas nepieciešamība izslēdz iespēju šaubu gadījumā aplūkot tiesību normas tekstu izolēti tikai vienā no tās versijām, bet gluži pretēji — prasa, lai tas tiktu interpretēts un piemērots, ievērojot tekstus citās oficiālajās valodās (1998. gada 17. jūnija spriedums lietā C-321/96 *Mecklenburg*, *Recueil*, I-3809. lpp., 29. punkts, un 2009. gada 29. janvāra spriedums lietā C-311/06 *Consiglio Nazionale degli Ingegneri*, Krājums, I-415. lpp., 53. punkts). Frāze "particularités topographiques" Regulas Nr. 1782/2003 franču valodas redakcijā tādējādi, piemēram, būtu jākonfrontē ar frāzi "landscape features" (ainavas īpatnības), kas izmantota šīs regulas angļu valodas redakcijā.

36 Ņemot vērā šo, nekas neliecina par to, ka tādus ceļus, kas apgrūtināti ar publiskā ceļa servitūtu, kādi paredzēti pamata lietā piemērojamajos noteikumos, nevarētu uzskatīt par ainavas īpašībām, jo minētajos noteikumos ir minēti tikai redzamie ceļi.

37 Vēl jo vairāk tā tas ir tādēļ, ka jēdziena "ainavas īpašības" sašaurināta interpretācija, izslēdzot cilvēka darbības rezultātā radušos elementus, būtu pretrunā dalībvalstīm piešķirtajai rīcības brīvībai, nosakot LLVA obligātās prasības.

38 Ainavas īpašību pagaidu izjaukšana, kaut arī zināmos apstākļos tā šķiet iespējama, to ceļu gadījumā, par ko ir runa pamata lietā, tomēr nevar ietekmēt šo ceļu pastāvīgo raksturu. Dabas elementus, kā, piemēram, augus vai ūdenskrātuves, var ietekmēt gadalaiku nestās pārmaiņas, tomēr tie tādēļ nebeidz būt ainavas sastāvdaļa. Tas pats attiecas arī uz minētajiem ceļiem, jo no Anglijas noteikumu pielikuma 28. panta 1. punkta izriet, ka lauksaimniekam, kurš ir likumīgi izjaucis redzamo zemes taku virspusi vai izjādes ceļu, tie ir jāatjauno attiecīgajos tiesību aktos paredzētajos termiņos.

39 Tādējādi ir jāpārbauda, cik lielā mērā šādu ceļu uzturēšanas pienākumu var uzskatīt par Regulas Nr. 1782/2003 IV pielikumā paredzētā standarta saglabāt ainavas īpašības īstenošanas pasākumu.

40 Šajā sakarā ir jāatzīmē, ka minētais standarts varētu ietvert divkāršu vides aspektu.

41 Pirmkārt, ainavas īpašības ir vides fiziskās sastāvdaļas. Šajā sakarā šo īpašību saglabāšanas prasībām ir jāveicina to kā fizisku sastāvdaļu saglabāšana.

42 Uzturēšanas pienākumi var palīdzēt saglabāt šādus ceļus kā vides fiziskās sastāvdaļas.

43 Otrkārt, Regulas Nr. 1782/2003 IV pielikumā ietvertie ainavas īpašību saglabāšanas standarti šajā pielikumā ir piesaistīti problēmai "Minimālais saglabāšanas līmenis: nodrošināt obligāto saglabāšanas līmeni un novērst biotopa pasliktināšanos". No tā izriet, ka no šiem standartiem atvasināts pienākums var būt ar vides aizsardzības mērķi, proti, novērst biotopa pasliktināšanos, un, kā savos apsvērumos uzsvērusi Apvienotās Karalistes valdība, valsts pasākumiem, kuros paredzēta ainavas īpašību saglabāšana un minimālais uzturēšanas līmenis, nemaz nav jābūt ar šādu mērķi.

44 Kā norādījusi iesniedzējtiesa un savu secinājumu 80. punktā arī ģenerāladvokāte, tādi ceļi, kas paredzēti pamata lietā piemērojamajos noteikumos, var veicināt biotopu aizsardzību.

45 Šajā gadījumā ar minēto ceļu uzturēšanu saistītajām prasībām ir jāpalīdz novērst biotopa pasliktināšanos. Izrādās, ka no pamata lietā piemērojamo noteikumu mērķa izrietošie pienākumi nodrošināt publiskās piekļuves tiesību īstenošanu ir piemēroti iepriekšminētā realizēšanai.

46 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uz pirmo prejudiciālo jautājumu ir jāatbild, ka dalībvalsts LLVA obligātajās prasībās, kas paredzētas Regulas Nr. 1782/2003 5. pantā un

IV pielikumā, var iekļaut prasības par redzamu ceļu, kuri apgrūtināti ar publisko ceļu servitūtu, kā ainavas īpašību uzturēšanu vai attiecīgā gadījumā, lai izvairītos no biotopu pasliktināšanās.

Par otro jautājumu

47 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas uzzināt, vai, ja dalībvalsts iekšējā konstitucionālā iekārta noteic, ka dažādām reģionālajām pārvaldes iestādēm ir likumdošanas tiesības, vai saskaņā ar Kopienu tiesībām nepieļaujamu diskrimināciju var radīt tas, ka šīs pārvaldes iestādes nosaka atšķirīgas LLVA obligātās prasības Regulas Nr. 1782/2003 5. panta un IV pielikuma izpratnē.

48 Vispirms ir jānorāda, ka, uzticēdams dalībvalstīm uzdevumu paredzēt LLVA obligātās prasības, Kopienu likumdevējs tām ir devis iespēju ņemt vērā to teritorijā pastāvošās atšķirības.

49 Ir jāatgādina, ka, ja Līguma vai regulu normās ir atzītas dalībvalstu pilnvaras vai tām ir paredzēti pienākumi sakarā ar Kopienu tiesību piemērošanu, tad atbilde uz jautājumu par to, kādā veidā šo pilnvaru izmantošanu un pienākumu izpildi dalībvalstis var uzticēt noteiktām valsts struktūrām, ir rodama tikai un vienīgi katras valsts konstitucionālajā sistēmā (1971. gada 15. decembra spriedums apvienotajās lietās no 51/71 līdz 54/71 *International Fruit Company* u.c., *Recueil*, 1107. lpp., 4. punkts).

50 Tādējādi pastāvīgajā judikatūrā ir noteikts, ka katra dalībvalsts var brīvi sadalīt kompetences savā iekšienē un Kopienu tiesību aktus, kuri nav tieši piemērojami, īstenot

ar reģionālo iestāžu veiktiem pasākumiem, kamēr vien ar šo kompetenču sadali tiek pareizi īstenoti attiecīgie Kopienu tiesību akti (skat. 1992. gada 10. novembra spriedumu lietā C-156/91 *Hansa Fleisch Ernst Mundt*, *Recueil*, I-5567. lpp., 23. punkts).

51 Turklāt Tiesai ir bijusi izdevība atzīt, ka, ja regulā dalībvalstij ir paredzētas tiesības veikt īstenošanas pasākumus, tad šo pilnvaru īstenošana ir regulēta attiecīgās dalībvalsts publiskajās tiesībās (skat. 1979. gada 27. septembra spriedumu lietā 230/78 *Eridania-Zuccherifici nazionali* un *Società italiana per l'industria degli zuccheri*, *Recueil*, 2749. lpp., 34. punkts, kā arī 2002. gada 20. jūnija spriedumu lietā C-313/99 *Mulligan* u.c., *Recueil*, I-5719. lpp., 48. punkts).

52 Dalībvalstu iespēja to konstitucionālās sistēmas vai publisko tiesību ietvaros reģionālajām vai vietējām pārvaldes iestādēm atļaut īstenot Kopienu tiesības turklāt ir skaidri paredzēta Regulas Nr. 1782/2003 5. panta 1. punktā. Minētajā normā ir norādīts, ka "dalībvalstis valsts vai reģionālā līmenī nosaka obligātās prasības attiecībā uz LLVA, pamatojoties uz IV pielikumā izklāstīto sistēmu".

53 Ņemot vērā dalībvalstij šādi esošo brīvību nodot kompetenci reģionālajām pārvaldes iestādēm, lai noteiktu LLVA obligātās prasības Regulas Nr. 1782/2003 5. panta 1. punkta izpratnē, to pieņemtie noteikumi var dažādos reģionos atšķirties, jo, kā tika norādīts šī sprieduma 26. punktā, dalībvalstīm ir rīcības brīvība, nosakot šīs prasības.

54 Katrā gadījumā ir jāpārbauda, vai šādos apstākļos vienīgā atšķirība LLVA noteikumos, kurus pieņēmušas dalībvalsts reģionālās pārvaldes iestādes, ir diskriminācija, kas aizliegta Kopienu tiesībās.

55 Šajā sakarā no pastāvīgās judikatūras izriet, ka diskriminācijas aizliegums nenozīmē iespējamās atšķirības attieksmē, kuras vienā vai otrā dalībvalstī var rasties dažādu dalībvalstu tiesiskā regulējuma atšķirību dēļ, ja šie tiesiskie regulējumi vienādi skar visas personas, kurām tie ir piemērojami (šajā sakarā skat. 1979. gada 3. jūlija spriedumu apvienotajās lietās no 185/78 līdz 204/78 *van Dam* u.c., *Recueil*, 2345. lpp., 10. punkts; 1996. gada 1. februāra spriedumu lietā C-177/94 *Perfili*, *Recueil*, I-161. lpp., 17. punkts, kā arī 2005. gada 12. jūlija spriedumu lietā C-403/03 *Schempp*, Krājums, I-6421. lpp., 34. punkts).

56 Attiecībā uz pēdējo iepriekšējā punktā minēto nosacījumu ir jānorāda, ka 1986. gada 25. novembra spriedumā apvienotajās lietās 201/85 un 202/85 *Klensch* u.c. (*Recueil*, 3477. lpp.), uz kuru ir atsaucies prasītājs pamata lietā, tieši tika apskatīts jautājums par nevienlīdzīgu attieksmi pret dalībvalsts ražotājiem šīs pašas dalībvalsts pieņemta pasākuma dēļ, ar ko tika īstenots Kopienu tiesībās paredzēts pienākums, kurš attiecās uz šiem ražotājiem. Šajos apstākļos Tiesa minētā sprieduma 11. punktā atzina, ka, ja pastāv izvēles iespēja starp vairākiem attiecīgā Kopienu tiesiskā regulējuma īstenošanas scenārijiem, tad dalībvalstis nedrīkst paturēt spēkā iespēju, kuras piemērošana to teritorijā tieši vai netieši starp minētajiem ražotājiem var radīt diskrimināciju EEK līguma 40. panta 3. punkta (jaunajā redakcijā — EKL 34. panta 2. punkts) nozīmē.

57 Ja, kā tas ir pamata lietā, par LLVA obligāto prasību Regulas Nr. 1782/2003 5. panta un IV pielikuma nozīmē noteikšanu atbildīgas ir dalībvalsts reģionālās pārvaldes iestādes, tad iespējamās atšķirības šo dažādo iestāžu īstenoto pasākumu starpā tādēļ vien nevar veidot diskrimināciju. Kā izriet no šī sprieduma 50. punkta, šiem pasākumiem ir jābūt saderīgiem ar dalībvalstij no minētās regulas izrietošajiem pienākumiem.

58 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka, ja dalībvalsts iekšējā konstitucionālā iekārta noteic, ka dažādām reģionālajām pārvaldes iestādēm ir likumdošanas tiesības, tad tikai tas, ka minētās pārvaldes iestādes ir pieņēmušas atšķirīgas normas LLVA jomā Regulas Nr. 1782/2003 5. panta un IV pielikuma izpratnē, nav diskriminācija, kas aizliegta Kopienu tiesībās.

Par tiesāšanās izdevumiem

59 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

1) dalībvalsts LLVA obligātajās prasībās, kas paredzētas Padomes 2003. gada 29. septembra Regulā (EK) Nr. 1782/2003, ar ko izveido kopīgus tiešā atbalsta shēmu noteikumus saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem, un groza Regulas (EEK) Nr. 2019/93, (EK) Nr. 1452/2001, (EK) Nr. 1453/2001, (EK) Nr. 1454/2001, (EK) Nr. 1868/94, (EK) Nr. 1251/1999, (EK) Nr. 1254/1999, (EK) Nr. 1673/2000, (EEK) Nr. 2358/71 un (EK) Nr. 2529/2001, 5. pantā un IV pielikumā, var iekļaut prasības par redzamu ceļu, kuri apgrūtināti ar publisko ceļu servitūtu, kā ainavas īpašību uzturēšanu vai attiecīgā gadījumā, lai izvairītos no biotopu pasliktināšanās;

2) ja dalībvalsts iekšējā konstitucionālā iekārta noteic, ka dažādām reģionālajām pārvaldes iestādēm ir likumdošanas tiesības, tad tikai tas, ka minētās pārvaldes iestādes ir pieņēmušas atšķirīgas normas labu lauksaimniecības un vides apstākļu jomā Regulas Nr. 1782/2003 5. panta un IV pielikuma izpratnē, nav diskriminācija, kas aizliegta Kopienu tiesībās.

[Paraksti]